

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПЕТДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

КОМИСИЯ ПО ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА, ДЕЦАТА И СЕМЕЙСТВОТО

ДОКЛАД

Относно: Законопроект за насърчаване на доброволчеството № 51-454-01-9, внесен от Атанас Зафиров и група народни представители на 13.11.2024 г., Законопроект за насърчаване на доброволчеството № 51-454-01-16, внесен от Николай Денков и група народни представители на 05.12.2024 г. и Законопроект за доброволчеството № 51-554-01-19, внесен от Деница Сачева и група народни представители на 24.01.2025 г.;

Комисията по демографската политика, децата и семейството на редовно заседание, проведено на 2.04.2025 г. разгледа и обсъди трите горепосочени законопроекта.

На заседанието присъстваха от Министерство на правосъдието: Михаела Мечкунова – зам.-министър на правосъдието, Любомир Талев – директор на дирекция „Съвет по законодателството“; от Министерство на здравеопазването: Христина Гетова – директор на дирекция „Правна“, Албина Георгиева – държавен експерт в дирекция „Лечебни дейности“; от Министерство на труда и социалната политика: Наталия Ефремова – заместник-министър; от Министерство на вътрешните работи: Петър Тошков – началник на отдел „Нормотворческа дейност“ в дирекция „Правна-нормативна дейност“, Биляна Стойкова – главен юрисконсулт в горепосочения отдел и дирекция и Дочка Иванова – Ямболиева – главен юрисконсулт в отдел „Правна-нормативна дейност“ при Главна дирекция „Противопожарна безопасност и защита на населението“.

От неправителствените организации присъстваха: от Български център за нестопанско право: Захари Янков; от Управителен съвет на Форум „Гражданско участие“: председателят Мирослав Цеков.

Законопроектът за насърчаване на доброволчеството, № 51-454-01-9/13.11.2024 г. (на Атанас Зафиров и група народни представители) от името на вносителя беше представен от народния представител Габриел Вълков. Той посочи, че с него се уреждат обществените отношения, свързани с организираното извършване на доброволческа дейност. Цели се създаването на цялостна уредба на доброволческата дейност, чрез която да се насърчи гражданската активност и солидарността в българското общество. Със законопроекта се въвежда легална дефиниция на отговорностите на лицата, които се занимават с доброволческа дейност. Законопроектът премахва някои от бариерите пред доброволчеството, които ги има в момента и създава стимули за гражданите да се занимават с доброволческа дейност. Предвижда се изрична забрана на използването на доброволческата дейност като заместител на трудово правоотношение, за да няма злоупотреби.

Регламентират се видовете доброволчество като краткосрочно и дългосрочно доброволчество, уреждат се правата и задълженията на доброволците и на лицата, организиращи доброволческа дейност. Предвиждат се и задълженията, осигуровките, здравните осигуровки и всичките тези неща, които са уредени в Закона, които да осигурят една по-добра доброволческа дейност – екипировка във връзка с изпълнението на доброволческата дейност, сключване на тези застраховки в полза на доброволеца, като, и разбира се, да бъдат приспаднати и разходите, които са били действително направени за доброволческата дейност. В случаите на дългосрочно доброволчество Законопроектът предвижда задължително сключване на писмен договор, защото дългосрочното доброволчество изисква и повече време доброволецът да бъде ангажиран, за по-дълъг период и трябва някой да носи отговорност за тези доброволци. И с цел насърчаване на доброволството, това, което сме предвидили е тридневен отпуск за доброволческа дейност.

Законопроектът предвижда създаване на национален регистър, а също така и списък на лицата, които организират доброволческа дейност. Този регистър според нас е важен, той трябва да бъде администриран от Министерството на труда и социалната политика, като той включва както доброволците, така и организациите, които извършват доброволческа дейност, и този регистър също така и да служи като електронна доброволческа книжка, за да бъдат избегнати допълнителни административни пречки, и да бъде улеснена дейността на доброволците.

Законопроектът, внесен от Николай Денков и група народни представители, беше представен от народния представител Кристина Петкова, която посочи, че той отразява съвременната динамика на обществените отношения, възникващи при доброволчески дейности, а също така и стандартите и гаранциите за защита правата на човека, които имат своя облик и конкретни измерения в доброволството. Законопроектът предлага регулиране на обществените отношения в областта на доброволството по начин и до степен доброволческите дейности да бъдат стимулирани при зачитане на определените стандарти и принципи. Законопроектът предлага необходимите нормативни предпоставки за изграждането на последователна държавна политика за подкрепа и развитие на доброволството в България. Подчерта се, че текстовете са дискутирани в работна група към Министерството на младежта и спорта, в която освен експерти от Министерството, са включени и граждански организации – младежки, доброволчески и дарителски, и отразява една споделена визия на сектора за развитието на доброволството. Част от целите на предлагания законопроект са по-добра защита за доброволците, подкрепа за организациите, повече възможности за младежите, включване на корпоративния сектор и приложено формирано планиране на политики.

Следвайки принципната политика за оптимизиране на администрацията, на множеството консултативни органи и различните стратегически документи, законопроектът предлага визията за държавна политика в областта на доброволството, да бъде планирана, изпълнявана и оценявана, като част от общата стратегия за развитие на гражданските организации. А по отношение спецификите на младежкото доброволчество, като част от националната стратегия за младежта. Предвид това и фактът, че насърчаването на доброволството е хоризонтална политика и тя не попада в ресора само на едно министерство, то законопроектът предлага Министерският съвет да реализира държавната политика в областта на доброволството, като бъде подпомаган от Съвета за развитие на гражданското общество и ресорния заместник министър-председател, определен за негов председател.

От името на вносителя законопроектът № 51-554-01-19 на 24.01.2025 г. (на Деница Евгениева Сачева и група народни представители) беше представен от народния представител Илиана Жекова. Тя посочи, че с него се регулират обществените отношения в сферата на доброволчеството чрез уреждане на основните принципи на доброволческата дейност. Със законопроекта се въвежда легална дефиниция на термините „доброволческа организация“, „доброволческа дейност“ и „доброволец“. Въведени са съответните разпоредби, които предвиждат участието на доброволци, български граждани, доброволци, граждани на държава – членка на Европейския съюз, и доброволци, граждани на трети страни. Създават се необходимите предпоставки за определяне на техния правен статус. Определят се правата и задълженията на доброволците, както и на организациите, осъществяващи организирана доброволческа дейност. Определят се организациите, които имат право да осъществяват такава дейност.

Въвеждат се задължения на тези организации да създават необходимите условия за осигуряване живота и здравето на доброволците при извършване на доброволческа дейност, както и задължение за спазване на минималните изисквания за здравословни и адекватни условия на труд. Уредени са отношенията, свързани с обучение и квалификация на доброволци. Предвидено е възстановяване на направените разходи от доброволеца при или по повод извършването на доброволческа дейност. Регламентирани са видовете доброволчество и се дава дефиниция за дългосрочно, краткосрочно и корпоративно доброволчество. Определен е редът за водене на регистър на доброволците от доброволческите организации. Предвидено е издаването на идентификационна карта, чрез която доброволците да се легитимират по време на извършване на дейността, както и на доброволческа книжка, която да съдържа информация за извършената доброволческа дейност, организацията за която тя е извършена, мястото и периода на извършване, преминати обучения и натрупаните знания и умения от доброволеца.

Законопроектите съответстват на изискванията на Закона за нормативните актове, указа за неговото прилагане и Правилника за организацията и дейността на Народното събрание.

В изпълнение на разпоредбата на чл. 73, ал. 10 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание по време на обсъждането на законопроектите на първо гласуване се проведе и публичното им обсъждане.

По законопроектите са постъпили писмени становища от Министерството на правосъдието, Министерството на вътрешните работи, Министерството на труда и социалната политика, Министерството на образованието и науката, Министерството на здравеопазването и Министерството на младежта и спорта, група неправителствени организации, граждански организации и адвокат Николай Лалев. Министерството на младежта и спорта подкрепя внесения законопроект и прави предложения за прецизиране на текстовете, като съпоставя предложената уредба със Закона за младежта. От Министерството на вътрешните работи посочват, че дейността на доброволните формирования в сферата на предотвратяване или овладяване на бедствия, пожари и извънредни ситуации и отстраняването на последиците са уредени в Закона за защита при бедствия, като се съпоставя проекта на закон с други специални закони. От Министерството на труда и социалната политика подкрепят идеята за приемането на закон, който да регламентира доброволчеството, като дискутират използваните понятия, приложното поле на законопроекта, разграничението му от трудовото законодателство и Закона за социалните услуги. От Министерството на образованието и науката и Министерството на правосъдието изразяват своята принципна подкрепа към

законопроектите. От Министерството на здравеопазването подкрепят внесените законопроекти и правят предложение за прецизиране на текстовете, отнасящи се до здравноосигурителните вноски на доброволците и систематичното разположение на разпоредбите в закона.

В становищата се правят предложения за прецизиране на текстовете относно освобождаването от работа и издаването на сертификат, като се съпоставят текстовете с принципите на социалното осигуряване и трудовото законодателство. Предлага се конкретизация в условията за доброволчество при лицата под 18 години. В своите становища гражданските и неправителствените организации сочат, че уредбата на доброволството е дългогодишна кауза на българското гражданско общество и добавят, че през 2024 г. е изготвен проект на Закон за насърчаване на доброволството от работна група към Министерството на младежта и спорта. Те изразяват принципната си подкрепа.

По законопроектите са постъпили становища от „Форум гражданско участие“, „Български дарителски форум“, „Български център за нестопанско право“, „Български червен кръст“, „Герои на времето“, „Национален младежки форум“, „Софийска платформа“, „Форум за гражданско участие“ и „Български център за совалкова и шита дантела“. В становищата си неправителствените организации изразяват своята принципна проекта към законопроектите, като предлагат да отпаднат текстовете, касаещи създаването на Регистър на доброволците поради допълнителната административна тежест.

От „Български център за нестопанско право“ подкрепят принципно законопроектите, но предлагат прецизиране на текстовете относно предоставянето държавна финансова подкрепа. За същото призовават и в становището си Български червен кръст (БЧК). ОТ БЧК допълват в становище си, че е необходима регистрация на краткосрочните доброволци. Призовават към по-детайлизирана уредба в някои от текстовете на законопроектите.

От фондация „Радост за нашите деца“ изразяват принципната си подкрепа, но препоръчват да се доразвият текстовете, свързани със застраховането на доброволците, с включване на доброволството като допустима дейност в рамките на социалните услуги, както и създаването на стимули за бизнеса и гражданите, за да подкрепят доброволческите инициативи. От фондация „За нашето бъдеще“ също изразяват подкрепа по принцип към законопроектите. От сдружение „Балканка“ не подкрепят нито един от представените проекти и искат те да бъдат оттеглени.

От Национално сдружение на общините подкрепят и трите проекта по принцип като единствено предлагат изрично да се разграничи от обхвата на им редът за създаване и условията за дейност на доброволците и доброволните формирания, които се създават от общините по реда на Закона за защита при бедствия. От Камара на инженерите в инвестиционното проектиране подкрепят и трите проекта, но също обръщат внимание, че обществените отношения по време на бедствия и аварии следва да се уреждат от този нов закон или да се доуточнят чрез преходни и заключителни разпоредби в Закона за защита при бедствия.

В обсъждането на законопроектите взеха участие народните представители Николай Златарски, Габриел Вълков и Илиана Жекова. Николай Златарски заяви, че от парламентарната група на ДПС-НН няма да подкрепят законопроект за насърчаване на доброволството № 51-454-01-16, внесен от Николай Денков и група народни представители на 05.12.2024 г. По отношение на другите два законопроекта, г-н Златарски изрази подкрепа и предложи промени и по двата. Габриел Вълков и Илиана Жекова изразиха подкрепа по трите законопроекта и след приемането им на първо четене

да бъде сформирана работна група, която да вземе най-доброто от всички текстове при съставянето на новия закон за доброволчеството.

Според д-р Хасан Адемов ако се възприеме идеята за регистър на доброволците, всички реквизити и условия на регистъра трябва да са ясно разписани в закона, за да се изключи възможността за злоупотреба с един такъв регистър. Следва да се помисли и за застрахователно покритие на рисковете за лицата извършващи доброволческа дейност.

След приключване на обсъждането и проведеното гласуване с резултати:

1. Относно Законопроект за насърчаване на доброволчеството № 51-454-01-9, внесен от Атанас Зафиров и група народни представители на 13.11.2024 г.

13 гласа „за“ (от които 6 гласа от ПГ ГЕРБ-СДС; 2 гласа от ПГ ПП-ДБ; 3 гласа от ДПС-НН; 1 глас от ПГ БСП-ОЛ и 1 глас от ПГ ДПС-ДПС), 0 гласа „против“ и 1 глас „въздържал се“ (от ПГ ВЪЗРАЖДАНЕ)

Комисията по демографската политика, децата и семейството предлага на Народното събрание да подкрепи на първо гласуване горепосочения Законопроект.

2. Относно Законопроект за насърчаване на доброволчеството № 51-454-01-16, внесен от Николай Денков и група народни представители на 05.12.2024 г.

10 гласа „за“ (от които 6 гласа от ПГ ГЕРБ-СДС; 2 гласа от ПГ на ПП-ДБ; 1 глас от ПГ БСП-ОЛ; 1 глас от ПГ на ДПС-ДПС), **3 глас „против“** (от ПГ ДПС-НН) и **1 глас „въздържал се“** (от ПГ ВЪЗРАЖДАНЕ).

Комисията по демографската политика, децата и семейството предлага на Народното събрание да подкрепи на първо гласуване горепосочения Законопроект.

3. Относно Законопроект за доброволчеството № 51-554-01-19, внесен от Деница Сачева и група народни представители на 24.01.2025 г.;

13 гласа „за“ (от които 6 гласа от ПГ ГЕРБ-СДС; 2 гласа от ПГ на ПП-ДБ; 3 гласа от ПГ ДПС-НН; 1 глас от ПГ БСП-ОЛ и 1 глас от ПГ на ДПС-ДПС), **0 гласа „против“** и **1 глас „въздържал се“** (1 глас от ПГ ВЪЗРАЖДАНЕ)

Комисията по демографската политика, децата и семейството предлага на Народното събрание да подкрепи на първо гласуване горепосочения Законопроект.

ПРЕДСЕДАТЕЛ на Комисията по
демографска политика, децата и
семейството:

Д-Р ХАСАН АДЕМОВ